

Сьогодні
21.10.2022

5-Б

Ділення з остачею

Сьогодні
21.10.2022

Повідомлення теми уроку та мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

Мета уроку: ознайомити учнів з правилами ділення з остачею, з вираженням ділення через дільник, неповну частку і остачу; формувати вміння учнів розв'язувати найпростіші задачі на ділення.

Сьогодні
21.10.2022

Розв'яжи усно

У бочці було 49 л
води. З неї воду
відлили в дві
семилітрові бочки.
Скільки літрів води
залишилося?

Проблематика ділення

Задача 1. Поділити 46 яблук порівну на 7 купок.

Задача 2. Поділити 20 цукерок між шістьма друзями порівну.

Задача 3. Простий олівець коштує 3 грн. Скільки таких олівців можна купити на 100 грн.?

Під час розв'язування цих задач з'ясовується, що ділення націло неможливе. Дійсно, в задачі 1, наприклад, $6 \cdot 7 = 42$, а $7 \cdot 7 = 49$, тобто не існує такого натурального числа, від множення якого на 7 отримали б 46. Ділення 46 на 7 неможливе (в натуральних числах). Розібравши аналогічно задачі 2, доходимо висновку, що в багатьох випадках під час розв'язання задач на ділення доводиться знаходити не одне (як це було раніше), а два числа (**неповна частка і остача**), які задовольняють умови.

Проблематика ділення

Якщо в задачі 1 спробувати розкласти 46 яблук на 7 рівних купок, то в кожній купці буде по 6 яблук і ще 4 яблука залишиться. Якщо ж зібрати всі 7 отриманих купок, то в них буде яблук менше, ніж 46 (на 4). Тому, щоб отримати 46, треба до добутку $7 \cdot 6$ додати 4 яблука, що залишилися. Тобто $46 = 7 \cdot 6 + 4$.

Записують це так: $46 : 7 = 6 \text{ (ост. 4)}$.

**Остача, яку отримуємо під час ділення,
завжди менша від дільника**

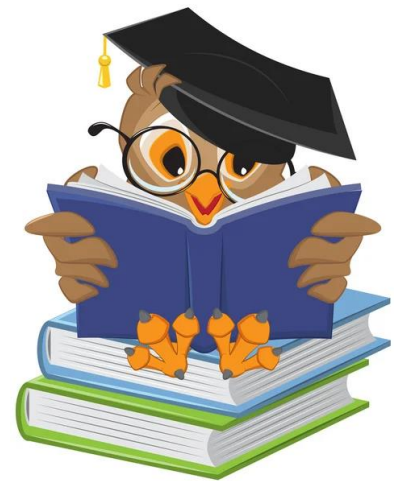
$$\begin{array}{r|l} 46 & 7 \\ 42 & 6 \\ \hline 4 & \end{array}$$

Ділення з остачею

При діленні з остачею правильна рівність:

$$a = b \cdot c + r$$

де a — ділене, b — дільник, c — неповна частка, r — остача.

Щоб знайти ділене у діленні з остачею, треба помножити неповну частку на дільник і до отриманого добутку додати остачу.

Щоб знайти неповну частку і остачу від ділення, треба ділене поділити на дільник у стовпчик.

Двадцять перше жовтня

Класна робота

Виконай (усно)
ділення з остачею:

- 1) $7 : 2$;
- 2) $15 : 4$;
- 3) $19 : 3$;
- 4) $27 : 6$.

Робота з підручником

Завдання № 422.

Виконай ділення з остачею (стовпчиком).

Перевір результат.

- 1) $1257 : 18$;   2) $1786 : 68$;
- 3) $345 : 17$;   4) $7009 : 23$.

Відповідь:

$$1) 1257 = 69 \cdot 18 + 15 ;$$

$$2) 1786 = 26 \cdot 68 + 18;$$

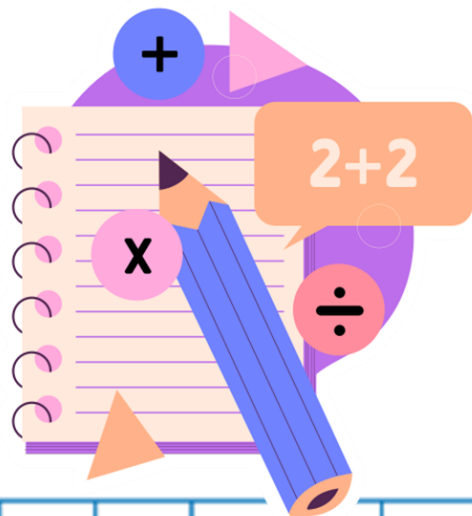
$$3) 345 = 20 \cdot 17 + 5;$$

$$4) 7009 = 304 \cdot 23 + 17.$$

Робота з підручником

Завдання № 432

У Дмитра було 346 грн. Він придбав 3 ручки по 15 грн, а на решту грошей — зошити за ціною 24 грн.

- 1) Яку найбільшу кількість зошитів він зміг придбати?
- 2) Скільки грошей в нього залишилося?

Розв'язок:

1) $346 - 15 \cdot 3 = 301$ (грн) — залишок після придбання ручок.

2) $301 = 24 \cdot 12 + 13$.

Відповідь: 1) 12 зошитів;

2) 13 грн залишилося.

Робота з підручником

Завдання № 433.

Подай ділене через неповну частку, дільник і остачу у вигляді рівності $a = bq + r$.

- 1) $57 : 8$;
- 2) $149 : 13$.

Розв'язок:

- 1) $57 = 8 \cdot 7 + 1$;
- 2) $149 = 11 \cdot 13 + 6$.

Задачі на логіку

У запису 123456789 постав між деякими цифрами знак «плюс» або «мінус» так, щоб вийшов вираз, значення якого дорівнює 100.

1. Як знайти ділене, якщо відомо дільник, неповну частку та остачу?
2. Чи може остача бути більша за дільник або дорівнювати йому?
3. Якими цифрами закінчуються числа, які діляться на 2 без остачі? А на 5?
4. Чи може остача дорівнювати дільнику?

Сьогодні
21.10.2022

Завдання для домашньої роботи

Опрацювати
підручник сторінки
61 – 63.
Виконати завдання:
№. 426, 431.

Відправити на Human або електронну пошту smartolenka@gmail.com